

Plan van aanpak huisvesting statushouders Wageningen

Strategie huisvesting statushouders

14-3-2015

Gemeente Wageningen

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Aanleiding	3
3. Beoogde doelen	4
4. Resultaten	4
5. Projectafbakening	4
6. Project fasering	4
7. Capaciteit	5
8. Financiën	5
9. Strategie en aandachtspunten	5
10. Projectorganisatie	6
11. Risico's	7
12. Communicatie	7
13. Samenhang	7
14. Voortgangsrapportage	8
Bijlage: Opnieuw Thuis stand van zaken Wageningen februari 2016	9

1. Inleiding

Nederland kent een grote toename van vluchtelingen die zich willen vestigen in ons land, hetzij tijdelijk of permanent. Ook Wageningen wordt geconfronteerd met een toename van statushouders enerzijds en het appel vanuit de landelijke overheid anderzijds om bij te dragen aan vormen van opvang en huisvesting voor niet-statushouders. Daarbij is huisvesting de eerste stap waarna ook inburgering, het leren van de taal, werk en participeren in de maatschappij aan de orde komen. Het (toenmalig) college heeft haar visie op dit vraagstuk uiteengezet in de Gelderlander van 24 oktober 2015:

Een gastvrije stad, nu en in de toekomst

Niet eerder waren er zoveel brandhaarden in de wereld. Sinds WOII zijn er nog nooit zoveel mensen op de vlucht geweest. Mensen die voor hun leven vrezen en uit oorlogsgebieden komen, moeten we een veilig en nieuw bestaan bieden. Dit is in lijn met internationale verdragen waar we ons aan verbonden hebben. Nog belangrijker: het past bij een sociale en internationale stad als Wageningen, gefundeerd op solidariteit en openheid.

Ons college wil, naast ons AZC, nadrukkelijk ons steentje bijdragen. Dat willen we duurzaam doen. Dat betekent kwalitatief goede (nood)opvang op de korte termijn en werken aan toekomstperspectief. De afgelopen weken zijn we hard op zoek gegaan naar geschikte locaties. Gesprekken daarover zijn in volle gang. Omdat de gemeente zelf geen gebouwen en grond in eigendom heeft, hebben we een bemiddelende rol. Zodra er een concrete locatie is, gaan we natuurlijk in gesprek met omwonenden en de stad daarover. Want een open en eerlijk gesprek past bij Wageningen en bij hoe we willen besturen.

Ons college heeft nadrukkelijk de voorkeur voor kleinschalige opvang. Dat is beter voor betrokkenen, beter voor de lokale samenleving en het draagvlak. Voor het COA zijn grote locaties goedkoper en makkelijker te managen. Wat ons betreft moet de mens centraal staan: als kleinschalige locaties benut zouden worden, dan zou het niet nodig zijn om bussen vol mensen oneerbiedig van de ene naar de andere gemeente rond te rijden!

Naast de focus voor noodopvang, zetten we in op het huisvesten van meer statushouders. We gaan een proef doen met het huisvesten van meerdere statushouders in één woning; hierdoor zijn er minder woningen nodig. Daarnaast gaan we inzetten op het bouwen van meer sociale woningbouw. We willen namelijk voorkomen dat Wageningers jaren langer op een woning moeten wachten.

Naast het aanbieden van noodopvang, willen wij ons inzetten voor een structurele oplossing. Want de meeste mensen krijgen een verblijfsvergunning en zullen dus een plek in onze samenleving moeten krijgen. Daar hoort ook aandacht voor onderwijs, werk en begeleiding bij. Deze mensen moeten een nieuw leven kunnen opbouwen in onze stad. Dat veel Wageningers zelf hieraan bij willen dragen, blijkt al uit de vele hartverwarmende initiatieven uit de stad.

Het college van b&w van gemeente Wageningen,
Burgemeester Geert van Rumund
Wethouder Lara de Brito
Wethouder Michiel Uitdehaag
Wethouder Han ter Maat

Om voor Wageningen tot een passende uitwerking van dit vraagstuk te komen, is een plan van aanpak geschreven "Plan van aanpak opvang vluchtelingen – huisvesting statushouders" gedateerd 11-11-2015. Dit plan beoogt de uitvoering te stroomlijnen op korte en langere termijn voor de onderwerpen huisvesting, integratie, onderwijs, werk en financiën waarbij het accent op huisvesting ligt. Op 18 februari 2016 heeft het college van Burgemeester en wethouders een brief ontvangen van de Provincie Gelderland waarin staat aangegeven dat gemeente Wageningen de taakstelling over de tweede helft van 2015 niet heeft gerealiseerd. In deze brief wordt gevraagd een plan van aanpak op te stellen waarin wordt aangegeven hoe deze achterstand wordt aangepakt. Dit plan van aanpak dient specifiek dit doel en gaat alleen in op de huisvestingscomponent van de taakstelling.

2. Aanleiding

Gemeente Wageningen heeft reeds een plan van aanpak voor o.a. het huisvesten van statushouders. Dit plan van aanpak wordt vanaf december 2015 succesvol uitgevoerd. De gekozen strategie maar ook de knelpunten en de stand van zaken m.b.t het huisvesten van statushouders worden in dit plan beschreven.

De taakstelling huisvesting statushouders 2^e helft 2015 bedraagt 33. Daarnaast was er een achterstand van 12. In totaal te huisvesten over 2015: 45 inclusief de achterstand over 2014 is de taakstelling over geheel 2015 in totaal 68 statushouders huisvesten.

Voor 2016 is de taakstelling inmiddels ook bekend, eerste helft 2016 totaal 45 en tweede helft naar schatting 52. In 2016 in totaal te huisvesten 97.

De Provincie Gelderland geeft aan op basis van cijfers van het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) dat Wageningen een achterstand heeft per 25 januari 2016 van 11 personen. In dit plan van aanpak wordt beschreven hoe deze achterstand wordt/is ingehaald en welke strategie wordt gevolgd voor het behalen van de taakstelling in geheel 2016.

Vanwege herstructurering door de Woningstichting in 2015 is er inderdaad een achterstand ontstaan in het huisvesten van statushouders. In de laatste maanden van 2015 is een inhaalactie ingezet wat effect heeft gehad. Echter zijn niet alle gehuisveste personen door het COA in 2015 geregistreerd in enkele gevallen is dat zelfs nu nog niet het geval ondanks dat ze alle enkele maanden zijn gehuisvest en ingeschreven in de burgerlijke administratie van Wageningen.

3. Beoogde doelen

Het tijdig huisvesten van de 11 personen die als achterstand over 2015 zijn ontstaan en het tijdig huisvesten van 45 personen over de eerste helft van 2016.

4. Resultaten

- In het eerste kwartaal van 2016 de achterstand van 11 personen huisvesten;
- In de eerste 2 kwartalen van 2016 in totaal 45 personen huisvesten. Dit zijn er 8 per maand.

5. Projectafbakening

Dit plan van aanpak beschrijft alleen hoe de achterstand van de taakstelling huisvesting statushouders over 2015 en de eerste helft van 2016 wordt gerealiseerd. Het gaat niet in op andere aspecten zoals inburgering en integratie.

6. Project fasering

Dit projectplan kent een doorlooptijd van 10 maanden waarbij de focus zich richt op de maanden t/m juli 2016. Het plan kan daarna indien nodig worden aangepast.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Totaal
Huisvesting													
Kamergewijs	7	6	3	4	4	4	4						32
AMV	0	5	1	4	8	0	0						18
Semi-permanente huisvesting	0	0	0	0	0	0	0						0
Kleinschalige huisvesting	0	0	0	0	0	0	0						0
Regulier	10	5	2	0	0	12	12						39
Realisatie	17	16	1										40/89

(zie toelichting volgende pagina)

Toelichting

In rood is de planning aangegeven, dit zijn kandidaten waar een kamer of woning voor is vrijgemaakt of in voorbereiding zoals de Stadsbrink (capaciteit 24-30 kandidaten)

Bij regulier staan de gezinsherenigers en gezinnen die niet kamergewijs worden gehuisvest. Twee is een zeer lage schatting dus in de praktijk zullen dat er veel meer zijn. Echter zijn de locaties Industrierweg en Stadsbrink nog onzeker. Het COA heeft t/m februari 34 kandidaten geregistreerd. In bovenstaand overzicht staat de teller op 40 omdat inmiddels ook 6 AMV-ers zijn gehuisvest maar de registratie bij het COA is nog niet verwerkt. (Nidos onderhandelt nog met het COA over de wijze van registratie)

7. Capaciteit

Als projectinzet gaan we uit van de capaciteit van de projectleider gedurende 12 maanden voor 24 uur per week. Daarnaast is er inzet vanuit de diverse betrokken organisaties: Gemeente Wageningen, Vluchtelingenwerk Oost Nederland, De Woningstichting, Idealis en inzet van particuliere partijen. Naast de inzet van de projectleider wordt de ambtelijke organisatie onevenredig zwaar belast met de onderzoeken en besluitvormingsprocessen van de verschillende initiatieven en zoeklocaties (projectleiders, vastgoedmedewerkers en planeconomen) voor zowel vluchtelingen (POL) als statushouders. De bestaande ontwikkellocaties staan onder grote druk tot onvrede van de ontwikkelende partijen. Extra middelen voor uitbreiding van capaciteit op deze onderdelen is geboden.

8. Financiën

Voor het huisvesten van statushouders zijn afspraken gemaakt met De Woningstichting. Het huisvesten valt onder de reguliere taken. Voor verbouwing van woningen voor kamergewijs huisvesten zijn separate afspraken gemaakt m.b.t. de kosten.

9. Strategie

Extra woningaanbod: Wageningen kiest voor zoveel als mogelijk kleinschalig en gemengd huisvesten van statushouders. Daarvoor zijn twee partners in het bijzonder in beeld; de Woningstichting en Idealis (studentenhuisvester). Deze partijen worden als eerste benaderd kamers en woningen voor statushouders aan te bieden. Daarnaast worden particulieren en bedrijven/investeerders benaderd als zij percelen of gebouwen beschikbaar hebben. De vraag kan zowel van de eigenaar als van de gemeente komen. In overleg met betrokkenen wordt onderzocht of locaties geschikt te maken zijn voor het huisvesten statushouders waarbij gemengd wonen het uitgangspunt is. Momenteel zijn er 2 concrete locaties in beeld met in totaal capaciteit voor circa 20-30 personen. Met deze wijze van huisvesten kiest Wageningen ervoor extra woningaanbod aan de voorraad toe te voegen om verdringing op de sociale huurwoningmarkt te voorkomen.

Extra woningaanbod langere termijn: Wageningen heeft diverse woonwijken in ontwikkeling.

Kortenoord II en Kortenoord III en de Mouterij. Op deze locaties wordt onderzocht of extra dan wel versnelde sociale woningbouw mogelijk is waarbij dit aanbod niet alleen voor statushouder is bestemd maar met name voor gemengde doelgroepen.

Kamergewijs: Wageningen werkt mee aan regionale pilots in de Food Valley en heeft in dat kader de pilot kamergewijs huisvesten uitgerold. Vanaf januari 2016 worden alle alleengaande- en alleenstaande statushouders kamergewijs gehuisvest. Inmiddels zijn op die wijze 5 woningen bewoond en komt in april een zesde woning beschikbaar. Ook de particuliere initiatieven kunnen mogelijk op deze wijze worden ingericht om de capaciteit te vergroten. Meer over deze pilot is te vinden in de eidevaluatie van Food Valley (Eindrapportage Project huivering statushouders Regio Food Valley 15-1-2016)

Alleenstaande Minderjarige Vluchteling: Wageningen is van oudsher studentenstad met een internationaal karakter. Veel jongeren wonen, studeren en recreëren in Wageningen en omgeving. De alleenstaande minderjarige vluchtelingen tot 18 jaar passen om die reden prima in onze stad. Samen met Lindenhout realiseert Wageningen 3 woningen waar in totaal 18 amv-ers gehuisvest kunnen worden. De eerste zes wonen inmiddels in Wageningen.

Versneld huisvesten: Wageningen onderzoekt de mogelijkheid om de taakstelling over 2017 versneld te huisvesten, mogelijk al in 2016. Het gaat naar schatting om minstens 150 statushouders. (prognose op basis van huidige taakstelling) Om deze groep versneld te kunnen huisvesten, is een grotere locatie noodzakelijk. Wageningen onderzoekt 3 potentiële locaties om hier gestalte aan te geven. Het onderzoek en realisatie van deze locaties vraagt de nodige capaciteit en middelen. Zie de opmerkingen hierover onder aandachtspunten.

Woongroepen: Wageningen staat open voor creatieve vormen van huisvesting. Twee woongroepen hebben het aanbod gedaan een gezin binnen hun woongroep te willen huisvesten. Deze woningen zijn momenteel nog niet beschikbaar maar de voorwaarden zijn met initiatiefnemers besproken.

Aandachtspunten

Bovenstaande strategie vraagt veel van een relatief kleine organisatie. Met name inzet van menskracht en middelen staat onder druk. Om genoemde strategie succesvol te continueren is meer inzet noodzakelijk op het gebied van procesondersteuning en voor het uitwerken van een businesscase voor een locatie waar vergunninghouders tijdelijk gehuisvest kunnen worden. De gemeente zal een aanvraag indienen bij de Provincie Gelderland voor de tijdelijke stimulering sociale woningbouw. Anderzijds voor het geschikt maken van gemeentelijk vastgoed dan wel een locatie voor het huisvesten van sociale doelgroepen, waaronder vergunninghouders, waarbij rekening is gehouden met leefbaarheidsaspecten.

Voor het huisvesten van statushouders is het evident dat meer woningaanbod noodzakelijk is. De Woningstichting is eerst aangewezen partner om de taakstelling te realiseren. In 2015 en ook nu heeft de Woningstichting te maken met herstructurering waardoor er druk op de sociale woningmarkt is ontstaan. De verhoogde taakstelling van statushouders doet deze druk verder toenemen. Om extra woningaanbod te genereren is investeringskapitaal nodig. De Woningstichting heeft vanwege de herstructureringszaken zeer beperkt de mogelijkheid extra te investeren. Dat betekent dat de gemeente is aangewezen op andere investeerders om extra woningen te creëren maar dat geeft wel een afhankelijkheidsrelatie van derden.

Het rijk heeft stimuleringsmaatregelen zoals de € 6.250,- per volwassen statushouder mits deze kamergewijs wordt gehuisvest. Enkele private partijen zijn bereid hun panden te verbouwen tot reguliere woningen waardoor gezinnen gehuisvest kunnen worden. Hiermee dragen zij bij aan het huisvesten van statushouders maar ontvangen ze geen subsidie omdat het niet om 4 volwassen statushouders achter 1 voordeur gaat.

Bij de registratie van kandidaten blijkt dat het COA een achterstand heeft of de administratie niet op orde. Op moment van schrijven (14-3-2016) worden er nog gegevens uitgewisseld om reeds in Wageningen woonachtig en ingeschreven statushouders sinds 2015 alsnog geregistreerd te krijgen zodat deze meetellen voor de taakstelling. Bij 2 gezinsherenigers kan het COA überhaupt geen gegevens meer achterhalen van een koppeling aan Wageningen terwijl ze al wel in onze stad wonen. Hierdoor missen we enkele kandidaten in de taakstelling en daarnaast vergt het veel ambtelijke inzet alsnog deze registratie van het COA te krijgen. Dit verklaart de achterstand in de taakstelling die inmiddels ruimschoots is ingehaald.

Het huisvestingsoverleg heeft iedere kandidaat in beeld en heeft een totaaloverzicht van alle geplaatste personen over 2015 en 2016 met daaraan gekoppeld de datum van huisvesten (inschrijving GBA) en het adres. Het kost veel energie om deze lijst kloppend te krijgen met de COA registratie.

10. Projectorganisatie

Om de genoemde strategie uit te voeren en aandachtspunten constructief op te lossen is de volgende organisatiestructuur in Wageningen actief; een stuurgroep, een werkgroep en een huisvestingsoverleg. Stuurgroep:

Geert van Rumund (burgemeester)

Lara de Brito (wethouder Zorg, Onderwijs, Cultuur en Klimaat)

Han ter Maat (wethouder Ruimte, Verkeer, Binnenstad, Sport)

Marijke Verstappen (gemeentesecretaris)

[REDACTED] (concernmanager samenleving)

[REDACTED] (teammanager beleid en ruimte)

[REDACTED] (adviseur gemeentesecretaris)

[REDACTED] (communicatieadviseur)

[REDACTED] (beleidsadviseur)

[REDACTED] (projectleider)

Werkgroep:

[REDACTED] (projectleider)

[REDACTED] (adviseur gemeentesecretaris)

[REDACTED] (beleidsadviseur)

[REDACTED] (sr. beleidsmedewerker)

[REDACTED] (adviseur publiekszaken)

[REDACTED] (communicatieadviseur)

Daarnaast is het huisvestingsoverleg verantwoordelijk voor het daadwerkelijk huisvesten van statushouders. Deelnemers aan dit overleg:

[REDACTED] (projectleider)

[REDACTED] (Coördinator huisvesting statushouders)

[REDACTED] (woonconsulent De Woningstichting)

[REDACTED] (Coördinator Vluchtelingenwerk Oost Nederland)

[REDACTED] (Coördinator huisvesting Idealis)

11. Risico's

Het huisvesten van statushouders is afhankelijk van beschikbare woningen. Het aanbod van kamers en woningen is afhankelijk van vrijkomende woningen uit het reguliere segment sociale huurwoningen. Dit kan gedurende het jaar fluctueren. Daarnaast is het vrijkomen van woningen afhankelijk van de oplevering van nieuw woningaanbod elders in de stad.(of omgeving) Woningen worden passend aangeboden. De statushouders die door het COA aan Wageningen zijn gekoppeld, matchen niet altijd met de beschikbare woonruimte. Met name bij het kamergewijs huisvesten is een match tussen de kandidaten wat betreft nationaliteit, taal, religie van belang. In een enkel geval komt het COA hierin tegemoet en levert op verzoek een passende kandidaat maar dit is geen standaard werkwijze.

12. Communicatie

Communicatie over de huisvesting van statushouders is met name een interne aangelegenheid. Extern is de pilot kamergewijze verhuur bekendgemaakt aan de inwoners d.m.v. een persbericht. Direct omwonenden hebben een brief met motivatie voor deze wijze van verhuur ontvangen. Daarnaast wordt de raad regelmatig geïnformeerd over de voortgang van zaken die betrekking hebben op vluchtelingen en statushouders. Het huisvesten van statushouders is al een jarenlange verantwoordelijkheid van gemeenten. De vluchtelingenstroom heeft deze taak onder druk gezet en om die reden is er sprake geweest van specifieke communicatie over het huisvesten van statushouders.

13. Samenhang

Dit projectplan hangt samen met het eerdergenoemde plan van aanpak Opvang vluchtelingen en huisvesting statushouders van 11-11-2015 en de onderwerpen huisvesting (Leefvisie Wageningen) en Participatie en inburgering.

14. Voortgangsrapportage

Wekelijks staat de stand van zaken huisvesting statushouders op de agenda van de stuurgroep. Elke 2 weken is een huisvestingsoverleg waar een overzicht als basis dient. Dit overzicht heeft een lijst met gehuisveste personen 2015, 2016 en nieuw gekoppelde personen aan Wageningen.

